

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONA.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET, AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ EGYLET
ÉS A „HANGYA” KÖTELEKÉBE TARTOZÓ SZÖVEGZETEK HIVATA-
LOS KÖZLÖNYE. — MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. tagjai további intézkedésig tag-
díj ellenében kapják. Alapító tagdíj 2000 lel,
rendes tagdíj évi 100 lel, kisgazdák és tiszt-
viselők részére 50 lel.

A lapfelügyelő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kiadó:

TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁRA

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 150 lel Negyed évre 40 lel
Fél évre 75 lel Egyes szám 3 lel

Csehszlovákiai cukorrépatermelői szerződészek.

A héten vettük kézhez a csehszlovákiai cukorrépatermelői szerződészek egyikét, amely ha nagyjában egyezik is az erdélyi cukorrépatermelői szerződészekkel mégis tartalmaz eltérő megállapításokat, amelyeket a hosszas gyakorlati tapasztalat kristályosított ki és amelyek a mi termelőközönségünket is közelről érdeklik.

Sorra véve az egyes pontokat, csak azokat fogjuk ismertetni, amelyek eltérnek a mi szerződéseinktől, tekintet nélkül arra, hogy e pontok a termelőre, avagy a gyárra előnyösek.

A csehszlovákiai gyárak 100 mm. répara 10 kg. vetőmagot adnak ingyen. Szükség esetén másodszori vetéshez is és elemi kár esetén a gyár nem követelheti vissza a magot. Ha nem elég a mag, úgy a termelő azt tartozik megfizetni és pedig az idén kg-ként 8 csehszlovákiai koronaival. (Egy csk ma kb. 6.50 L.) A répa szállítások alkalmával 5% föld meg van engedve. Ha a szállítmány 10%-nál nagyobb mennyiségű földrészt tartalmaz, akkor a 10%-on felüli földrész fuvardíj különbözetet a gyárnak tartozik megtéríteni a termelő.

A próba tisztítási költséget ott is a vesztes fél fizeti. A beszállításra vonatkozó feltételek nagyjában megegyeznek az itteniakkal.

Különös figyelmet az árak megállapítására vonatkozó intézkedések érdemelnek. Kétféle árat ír elő a szerződés. Az első szerint az alapár 15 ck. (97.50 L.) Amennyiben a cukor átlag ára a prágai tőzsde jegyzése szerint Aussigban december 1—31 között 230 ck-t 100 kg-ként eléri, akkor a termelő a répaért 100 kg-ként 50 fill. pótlékot kap, vagyis 15.50 ck-t. (Ez leiben 6.50-nel számítva = 100.75 L.) Ha 260 ck-ra emelkedik, akkor még 50 fill. pótlék illeti a termelőt. (Ez még 3.25 L ártöbbletet jelent.) A fenníi árakból 2% sonto levonandó.

A második ár szerint az alapár 12 ck. (vagyis 72 L.) Ha a prágai tőzsdén az aussigi cukor (20% szállítási költség és 2% sonto levonása után) 170 ck-ról 250 ck-ra emelkedik úgy a termelőt 8.5% árprium illeti meg. 250 ck-án felüli cukorár emelkedés esetén 9% 300 ck-án felüli cukoráremelkedés esetén pedig 10% praemium jár a gazdának. A %-ok a 170 L-es alapártól számítandók minden esetben. A tőzsdei árak közül tekintetbe jönnek a

jul. 15—31 ig jegyzett ó-cukor átlag árak és az okt. 1—jan. 31-ig jegyzett új cukor átlag árak. E két árjegyzés közül $\frac{1}{3}$ rész a júliusi $\frac{2}{3}$ rész az új cukor árjegyzése szerint fizetendő. Aki ezen utóbbi ár megállapítást választja annak a részére 13 ck minimális ár garantáltatik.

A termelő szállíthat az előbbi feltétel mellett 60%-ban az előbbi és 40%-ban az utóbbi feltételek szerint. E kivánság ápr. 30-ig bejelentendő különben az előbbi szerint történik az elszámolás.

A cukorrépanak tengelyen a szomszédos községekből a gyárba való szállítása esetén fizet a gyár 100 kg-ként és km-ként 30 fillért. A feladó állomásra szállított répaért 100 kg. és km.-ként 25 fillért. A távolság a község közepétől számítandó. Ha ott átvevő mérleg van, a gazda fuvardíjat nem igényelhet. Minden megkezdett 500 m. felüli km. 1 km-nek számít. A cukorgyár helyén, illetve községében termelt és beszállított répa után 100 kg-ként 20 fillért fizet a gyár tekintet nélkül a távolságra. (A fenti árak leiben mind kb. 6.5 szerezsen számítandók).

A szeletet illetőleg 50% nomalisan préselt szeletet kap ott is ingyen a gazda, ab gyár. Kaphat azonban ehelyett 3%-ot szárítva, u. cs. ab gyár. A fuvardíjat azonban a gyár megtéríti azon állomásig, amelyen a répa feladott. Ha venni akar a gazda szeletet ez 3.20 ck-ban számítatik (20.80 L.); kétszer préseltnek 4.50 ck, savanyu préseltnek 6.40 ck., savanyu kétszer préseltnek 9 ck, száraznak 96 ck az ára 100 kg-ként ab gyár.

Ha a termelő nem reflexál a szeletre, annak ára a gyár által a 3.20 megtérítendő.

A melaszt illetőleg a termelőnek 0.5% melasz jár. Megállapodás hiányában a melasz ára is a tőzsdei melasz árjegyzésekhez igazodik megfelelő arányosításokkal.

A cukorjárandóságot illetőleg, míg nálunk nagyobb mennyiségű olcsó cukorjárandósága van a termelőnek, ott kisebb mennyiségben 100 mm. répa után 3 kg. ingyen cukrot ad a gyár.

A gyár előleget nem ad ott a termelőnek, hanem a gazdák maguk gondoskodnak pénzügyi szükségletük fedezéséről. A gyár vállalja a hitelezővel szemben, hogy levonja a répa árából a tartozás összegét, amennyiben a répa ár erre fedezetet nyújt.

A gyár a termelők szövetségének a beszállított répamennyiség után 100 kg-ként hat fillért fizet.

Vitás esetek ott is a választott bíróság dönt.

A legelők és azok osztályozása.

A legeltetés az állattenyésztés ősi neme egyúttal a legtermészszerűbb állattartás is. Ma ép úgy mint a multban a gazdasági állattenyésztéshez feltétlenül szükségünk van legelőre. A legelők osztályozása többféle. Megkülönböztetünk természetes és mesterséges legelőket. A természetes legelő a gyeplé, mely lehet azonban mesterségesen fű meg keverék által létesített s ide sorolandó a gondozott gyeplé is, amelyen csak élőlő növények és pedig mindig fűfélék vannak. Pillangós és leveles növények csak kivételesen találhatók ily helyeken, mert ezek nem türik a legeltetést. A természetes legelők leggyakoribb fűféléi: a poa, festuca, daetylis, alopecurus pratensis. Phleum, avena, agrotis, amelyek összetételei különbözők. Ezen természetes legelőket azonban még édes és savanyu fűvű legelőkre is osztályozhatjuk, az édes fűvű legelők fűveinek szárazanyagtartalma 25—28%, fejtérje tartalma 1.5—1.8% és keményítő tartalma 12—14% között ingadozik s jellemző reájuk, hogy nagy mennyiségű posfor és calcium sókat tartalmaznak, melyek fiatal állatok csontképződéséhez igen szükségesek. Az édes fűvű legelőktől megkülönböztetett savanyu fűvű legelők vizegyes helyen találhatók s csekély értékűek, ellentétben a száraz talaj édes fűvű legelőivel. A savanyu fűvű legelők igen sok káka és sásfélét tartalmaznak, melyek teljesen értéktelenek, mivel az állat nem képes azokat megemészteni. Ezen savanyu fűvű legelők közé tartozik a nádas, mely zsenge korában a szarvasmarhának igen kedvelt legelője, lévén a fiatal nádas nagy tápértékű. Más felosztás szerint megkülönböztetünk kövér és sovány legelőket, amelyek közötti különbséget maga az itt található elnevezés mutatja. Végül a harmadik felosztás szerint megkülönböztetett havasi, hegyi, dombi, sík és lapály legelők közül a havasi legelők az 1000 méteren felül 1800 méterig található legelők, melyek nagy jelentőséggel bírnak az állattenyésztésre vonatkozólag. Példa erre a svájci virágzó állattenyésztés, melynek

Gazdák

**Biztosító Intézet
Részv. - Társaság**

Székhelye: Arad. Vezérképviselőségek: Aradon, Kolozsváron, Brassóban, Temesváron, Nagyváradon, M. vásárhelyen, Déván, D. sz. mártonban, Gy. fehérváron, Szatmáron, N. enyeden és Tordán. Elfogad tűz, jég élet, betörés, lopás, baleset, szavatossági, kifizetés, biztosításokat. Egyesületi tagok külön kedvezményben részesülnek. Minden biztosítási ügyben részletes tájékoztatást nyújtanak a vezérképviselőségek és egyesületünk titkári hivatala.

épen a havasi legelő az alapja. E havasi legelőkön apró, finom és sűrű, rendkívül tápláló és könnyen emészthető, dus füvek teremnek. A hegyi legelők már ennél kisebb értékűek úgy takarmányozási, mint állattartás szempontjából. Hasonlóképpen a dombi legelők is, amelyek száma és kiterjedése különben igen csekély. Nem úgy azonban a lapály legelők, melyeket mint igen kövér fűfeléket tartalmazókat ismerünk. Ezen lapály legelők vízhold területeken keletkeznek, például tenger közelében. Jellemző a bőtermékenységük. Ilyen lapály legelők vannak Hollandiában. Észak Németországban, ilyenek továbbá az irországi legelők is. Ezen lapály legelők tejelő állatoknak, nehéz lovaknak és juhoknak igen jók, de már melegvérű lovaknak és főleg erőkifejtésre használt állatoknak, melyek vérmérséklete élénkebb e lapály legelők füveinek összetétele nem megfelelő. Az itt felsorolt és különféleképpen osztályozott természetes legelők mint említettem eltérők a mesterséges legelőktől, amelyek magvetéssel, néhány évi használatra létesítenek és leggyakrabban növendék szarvasmarhák és lovak részére tartatnak fenn. Ezen mesterséges legelőknél Gramineákat szokás vetni. Néhol a pillangós virágnak családjába tartozó fehér lóher is vetetik. Ezen kuszó növény ugyanis az állatok által nehezebben tiportatik ki. A mesterséges legelők leggyakoribb növényei: lucerna, vöröshere, szarvaskelep, nyulszapuka, pittypang, utifű, somkoró, cicfakoró, vérfű és vadmuhar. Ily mesterséges legelők oly művelés alatt álló területeken találhatók, melyek egy vetésciklusban lesznek egy időre csak mint legelők az állattenyésztés céljára felhasználva. A feltételes legelőkről is meg kell emlékeznünk melyek sohasem mesterségesek. Ide tartozik az ugar, melyen gyomnövények vannak. Ezen gyomnövények sok tápanyagot tartalmaznak s ezért az ugar felhasználása legelőnek igen alkalmas és előnyös, különösen juhok által jól is értékesíthető, ugyancsak sertésekkel is. Az ugarhoz hasonló feltételes legelőféle a gabonatarló, melyen az elszórt kalászkok és gabonaszemek az összes háziállatokkal jól értékesíthetők. Csupán arra kell ügyelnünk, hogy kérdő állataink ne hosszú ideig tartózkodjanak ily tarlón, mert a friss gabonaszemek felpuffasztják az állatot. Hasonlóképpen az ily tarlókön lucerna vagy

vörös lóhere van, sertéseket is szokásos ily tarlókön tartani az őszi szántásig. A feltételes legelők közé tartozik még a répaöld is, melyen a répa kiszedése után juhokat tarthatunk, figyelemmel azonban arra, hogy az ily helyen visszamaradó répalevelek hashajtóhatásúak; ugyancsak a burgonyaföldek és csicsókaföldek is legeltethetők juhokkal és sertésekkel. A burgonya szárát a juh szereti, de itt is figyelemmel kell lenni arra, hogy abban mérgező anyag, a solanin foglaltatik, mely azonban csak alig bír azokra káros hatással. A legelőkérdéshez tartoznak a legeltetésnél ügyelembe veendő szabályok is és pedig elsősorban az, hogy az állatokat tavasszal igen korán ki ne hajtsuk a legelőre, mert akkor még a fű sarjadzik, de meg azért sem, mert az állatoknak nem jó a hirtelen átmenet a legeltetésre. Ugyanis a legelő fű erős hashajtóhatású s ha a száraz takarmányokról gyorsan történik az átmenet a legeltetésre, úgy az emésztési zavarokat okozhat. Szabály, hogy az állatokat csak fokozatosan szabad hozzá szoktatni a legeltetéshez. Kezdetben csak délután hajtsuk ki az állatokat legelőre, lehetőleg közelre, majd fokozatosan hagyjuk el a déli és reggeli etetést. Hogy az állatok először csak a közeli legelőre hajtanók, ennek oka, hogy az állatok a mozgáshoz csak fokozatosan szoktatandók. Ha kint deleltetünk a legelőn, ültessünk fákat — deleltőnek. A fák ültetése egyébként is célzatos, hogy az állatok nyáron a nagy melegben, ugyancsak zápor esetén megvédessenek. Ha az állatok kint éjszakáznak, káramról kell gondoskodni. Hideg és esős időben fiatal állatokat tartunk oltón. Mindezenkívül ne kerülje el figyelmünket, hogy az állatok szakaszonként legeljék le a legelőt, ellenkező esetben igen romlik a legelő. Általában a lovak rontják legjobban azt, mert nagyon mélyen leharapják a fűvet s mert igen válogatják, minek következtében a legelőnek csak egy bizonyos, részükre kijelölt helyen tartózkodhatnak. A lovak futása is nagy kárt tesz a legelőn. Tapasztalat szerint lovaknak kemény és száraz levegő való, melyen rövid, kemény és illatos fű terem. A szarvasmarha a leghálásabb a legelő iránt. Ugyanis egyenletesen legeli le a fűvet s kárt tiprással sem igen okoz. Ezért a hosszabb tápdus fűvek részükre igen alkalmasak. Ilyen fűvek a mélyebb helye-

ken található. A juhok közép helyen állanak legelőkimelés tekintetében a lovak és szarvasmarhák között s legjobban szeretik az apró kemény füveket. A sertéseknek pedig mély fekvésű és kövér legelő való, hol turhatnak is.

Neumann Lajos.

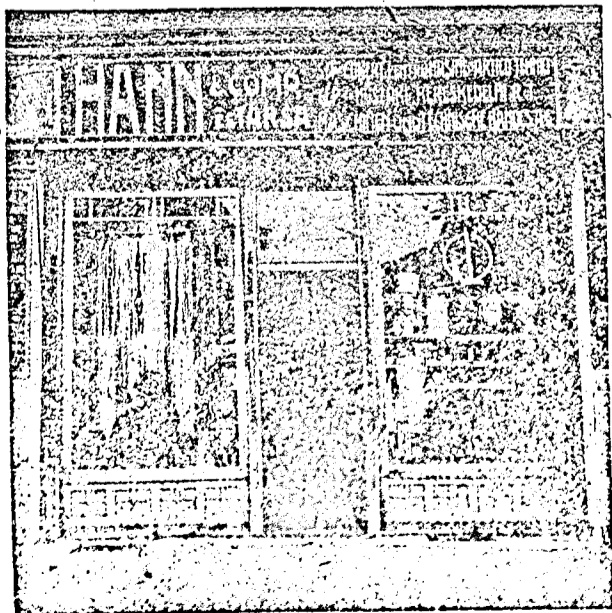
Az erdélyi mezőgazdaság állapota.

Időjárás: Julius II-ik felében a szárazmeleg időjárás általánosságban tovább tartott, csapadék elvétve és elenyésző kis mennyiségben esett; a hullott csapadék mennyisége legnagyobb volt a déli erdélyi megyékben, ahol annak mennyisége a hó második felében 5—6 mm-t tett ki. Ettől eltekintve az időjárás erősen száraz jellegű volt, forró meleggel és meleg szelekkel.

Gazdasági munkálatok: Az alföldi részekben az aratás teljesen befejezve, a cséplés mindenütt folyamatban, az igás munkaerő hordással, ugarolással és trágyahordással van elfoglalva. A dombvidéken az aratás befejezéshez közeledik, a cséplés kezdetét vette.

A vetések állapota: Az őszi buza a legmagasabb fekvésektől eltekintve, le van aratva és tulnyomó részben elcsépelve, terméseredmény a várakozás alapján 5—6 q között, tavaszi buza dombvidéken most van aratás alatt, néhol a cséplése is megkezdődött, terméseredmény 4 q körül. A tavaszi árpa aratása a magas fekvések kivételével befejezéshez közeledik, terméskilátások változatlanok. A zab terméskilátásai javultak, közepes termés várható, az alföldi részekben már learatva, a dombvidéken aratása most kezdődik. A tengeri fejlődése igen egyenetlen, egyes csapadékosabb vidékek kivételével, ahol jótermés ígérkezik, általánosságban rossz terméskilátásokat mutat, hasonló a kerti vetemények, hüvelyesek fejlődése. A mesterséges takarmányok rét és legelő a szárazság folytán nem fejlődnek. Sarjura egyes nedvesebb fekvésű mélyebb rétektől eltekintve, a kilátások nagyon rosszak.

Az állatállomány egészségi állapota ki-elégítő.

Raffia-háncs
rézgalic, kénpor, rézkénpor, Manillazsineg,
Szőlőpermetezők
favédelmi- és vetőmagcsávázó szerek,
Köszénkátrány
gazdasági gépek és eszközök, géphajtószijak, szerszámok stb.
legolcsóbban kaphatók az E. G. E. géposztályában
HANN és TÁRSA GÉP- ÉS MŰSZARI KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Bolyosvár, Str. Regina Maria (volt Deák Ferenc-u. 1. II.
Telefonszám: 2-36.
Sürgőnyczim: Hanncomp.

Kisebb szakközlemények.

Védjük meg juhállományunkat a mételegykor pusztítása ellen. Annak a gazdának, aki a mai nehéz viszonyok között boldogulni akar, haladnia kell a korral, vagyis tanulnia kell folyton, hogy ismereteit bővítse, azokat alkalmazni tudja. A gazdálkodás is ma már tudomány.

Sértés állományunkat a vész, szarvasmarha állományunkat a lépfene, sercegő tüszök, stb. tizedelik, juhállományunkat pedig rendszerint a májmétely pusztítja hihetetlen arányokban.

A májmétely 12—33 mm. hosszú, 6—12 mm. széles; nyelvvalaku, sárgás szürke, szélein szeeny barnaszínű féreg, mely a juh májában él s a mételegykor okozza. A juhok a mételegykor a nedves legelőn kapják, ott szedik magukba a vízzel vagy a nedves fűvel a májmétely igen kicsi álcáit, melyek azután a juhban tovább fejlődnek.

Ahhoz, hogy a juh a nedves réten magába szedje a mételegy, nem kell sok idő, egy fél órai tartózkodás, sőt egy egyszerű áthajtás a nedves réten keresztül is elegendő arra. Ha a juh a nedves réten a fűvel együtt a betokozott mételegyálcát lenyeli, ez utóbbi a juh belében felszabadul s a kis mételegyálcá a juh beléből az epevezetőbe húzódik s így eljut a májba, ahol körülbelül három hét alatt kész mételegyféreggé fejlődik. Egy juh májában 200—250 mételegy élhet. *A juhok csak nyáron vagy ősszel kapják a mételegy, télen és tavasszal nem, mert ekkor nincsenek szabadon uszó mételegyálcák a vízben. A juhon rendszeren csak 1—2 hónap múlva tör ki a betegség. A mételegykor külsőleg észrevehető, az ilyen bajban szenvedő juh bágyadt, lomha, keveset eszik s többet iszik, azután sápkórságba esik, fokról-fokra lesóványodik és úgy elgyengül, hogy nem is járhat már, utóbb viaskórság áll be, a juh hasa feldagad, hasmenést kap és eldöglik.*

A mételegykor eddig gyógyíthatatlan volt, ma azonban már a „Distol“-al biztosan gyógyítható. A Distol Kolozsváron beszerezhető Gergely Ferenc utóda cégnél és egyesületünk utján is megrendelhető.

Az istállók belső magasságának megállapítása — a padozattól a padlásig érve — igen lényeges dolog költség és különösen állategészség szempontjából. Mert ha alacsony az istálló, nincs benne elég levegője az állatnak, ha túl magas, az még jó volna, de nem melegszik be s még gőzösebb lesz; ezért szenvednek benne az állatok, költségbe is többbe kerül. Kis istállóknál, hol kevesebb a jószág, alacsonyabbak lehetnek a padlások, nagy istállóknak pedig magasabbnak kell lenni.

D. K.

Az istállók fedele és a tulajdonképpeni fedő anyag megválasztása igen fontos. A cserépfedelet ajánlják leginkább, mert a gazda mellett fél a tüztől, csakis ez az egy szempont, ami a cserépfedelet mellett szólhat, minden más tekintetből hátrányos. Nagy súlya miatt erős fedélszerkezetet és falakat kíván. Télen hideg, nyáron forró. Hézagain keresztül a padlástérre hordja a szél a port, a havat.

A nádfedelet legegészségesebb, nagyon tartós, ahol anyag van hozzá, kevésbe kerül, általa az egész építkezés olcsóbb lesz; ehhez közel áll a jó szalmafedél is, télen meleget, nyáron kellemes hűvösti tartanak. Kellő óvatossággal az épületek megfelelő távolságba

állításával s felügyelettel nagy mértékben csökkentheti a gazda a tűzveszélytől való féltelmét.

A zsindelyfedél mellett leginkább csinos-sága és könnyűsége szól; ezt is sokszor kell tatarozni, ahol anyaga nem olcsó, ott nem érdemes használni.

Az aszfalt papirlemezeket már régebben alkalmazzák, melyeknek készítéséhez nem kell annyi szakértelm. Mindenesetre igen könnyű, lapos, tűzmentes és olcsó fedél ez, de fekte színe s csekély tartóssága miatt még eddig a gazdaságokban nincs nagyon elterjedve.

Bármilyen anyagu fedelet készítsen is a gazda, legyen az istállónak messze kinyuló eresze, hogy a falak tövét az esőtől védje s alatta szárazon járni lehessen.

D. K.

Irodalom.

A „Gazdasági Lapok“ jubileuma. Szent István napján volt 75 esztendeje, hogy a „Gazdasági Lapok“ első száma 1849-ben megjelent. Azóta hétről-hétre tanítja a gazdaságot a többtermelésre anélkül, hogy valaha is a politikába beleavatkozott volna. Ennek a lapnak nagy része van a mezőgazdasági gépeknek gyors és nagymérvű elterjedésében. — A lap alapítóját, Korizmic Lászlót különben a mezőgazdaság terén elért nagy sikereiért a francia mezőgazdasági kamara is tagjául választotta. A jubileumi szám 32 old. Magyarország legkitűnőbb mezőgazdasági szakembereinek tollából hoz hasznosabbnál hasznosabb közleményeket. A lap szerkesztősége és kiadóhivatala: Budapest, VII. Miksa-utca, 7. sz. alatt van.

Törvények, rendeletek.

Az agrárreform végrehajtására vonatkozó újabb rendeletek.

A kolozsvári földmivelésügyi vezérigazgatóság az agrártörvény végrehajtására vonatkozólag a következő újabb rendeleteket bocsátotta ki: 7694. Elnök Úr! Arról értesültünk, hogy az Önök területében számos birtok, amely egy pár nagyobb birtokos tulajdonát képezi, akik azt több birtokostól vásárolták meg és nem kérték a telekkönyvben való átíratását, kisajátítatlanul maradt. Miután ez törvény kijátszása, tisztelettel felkérjük utánna járni és bárhol fordulnának elő ilyen esetek, [sürgősen azok kisajátítását megkezdeni, a végrehajtási utasítás 4. pontja helyet ad az 1918. évi december elsei tényleges állapot igazolásának, amennyiben az más volt, mint a telekkönyvbe beirt helyzet. Ennek következtében felkérjük az ilyen alapon hozott határozatokat velünk közölni. Aláírások.

8867. Gazdasági Tanácsos Úr! Tisztelettel tudatjuk, hogy a 13555/922. számú minis-teri rendelet megengedi a kisajátított birtokokon található különálló fáknak árverés utján való eladását; az árverések az erre vonatkozó törvény szerint és az Önök közvetlen ellenőrzése alatt folytatandók le. Az árverés hirdetése előtt közzelendő a fák száma, minősége, kora, értéke és csak az előzetes engedély alapján lehet az árverést megtartani. Aláírások.

9055. Uram! A földmivelésügyi miniszter 5394. számú rendeletével kapcsolatban tudatjuk, hogy az agrárkomité, miután megállapí-

totta az egyes kisajátítási bizottságok hiányos és a törvény alapján alkalmazhatatlan határozatokat, elrendelte, hogy azok sürgősen kiegészítsenek a szükséges adatokkal. Ennek következtében ezen határozatok kiegészítését sürgősen a helyszínen végre kell hajtani, amennyiben szükséges, a felek jelenlétében, vagy pedig olyan esetekben, amint az ár és a földek minőségének kérdése hivatalból a felek megidézése nélkül. Ezen munkálatok azonnal megkezdendők, hogy októberig befejezhető legyenek, amely időpontig a kisajátított föld az igényjogosultaknak birtokába adandó. Aláírások.

Beszűntetik az erdőkitermelést. A földmivelésügyi miniszter az erdők kitermelésére vonatkozólag a következő rendeletet adta ki: Meg kell állapítani, hogy a végleges határozattal az állam, vagy községek javára kisajátított erdőket magánosok, vagy jogi személyek termelik e ki? Amennyiben magánosok végeznék a kitermelést, azt szeptember elsejével be kell szűntetni, ha azonban jogi személy birtokában van az erdő, ez tovább folytathatja a kitermelést, de szeptember elsejétől kezdve nem szabad a kitermelést addig elszállítani, amíg a kitermelés jogcíméről a földmivelési minisztérium nem döntött. Minthogy a rendelet az Erdélyben kitermelés alatt levő erdők 90%-át érinti, szeptember elsején kormányrendeletre megszűnik az erdőkitermelés. Nemcsak a magánosok, hanem a jogi személyek is tétlenségre lesznek kárhoztatva, mert vágási engedélyük bizonytalansága miatt nem vállalhatnak kockázatos költségeket. A rendelet Erdély legjelentékenyebb iparát létalapjában támadja meg. Külkereskedelmünkben a fa kivitelé a legnagyobb szerepet játszik, nélküle még szomorubb lenne valutánk helyzete.

A kisajátított területek eladása. A földmivelésügyi vezérigazgatóság az agrárreform végrehajtására vonatkozólag a következő újabb rendeletet bocsátotta ki:

„Prefektus Úr! Értesültünk, hogy egyes vidékeken a tulajdonosok törvényes vagy nem törvényes meghatalmazottjai megkísérlik a falu lakosságát tévedésbe ejteni azáltal, hogy eladásra kínálják föl nekik a kisajátított területeket, amelyek a birtokosok tulajdonát képezik. Miután ez a körülmény az igényjogosult lakosság körében elégedetlenségre ad alkalmat, tisztelettel fölkerjük, szíveskedjék a rendelkezésére álló eszközökkel a vezetése alatt álló vármegye lakóinak tudomására hozni, hogy a kisajátított terület az állam tulajdonát képezi és a vol tulajdonosoknak semmi rendelkezési joguk nincsen. — Aláírások.“

Szövetkezés.

Harangszentelés Mezőbádon. A mezőbádoni ref. egyházközségnek lélekemelő szép ünnepe folyt le vasárnap. A ref. hívek áldozatkészségéből vásárolt új harangot szentelte föl a lelkes gyülekezet. Az ünnepély istentisztelettel vette kezdetét s a helyi és vidéki ref. hívek tömege szorongásig töltötte meg a gyönyörű templomot. A közének elhangzása után Kovács László ny. esperes koronkai lelkes ref. mondott imát, ezután Tóthfalusi József ref. esperes áldó imája közben megkondukt a felszentelésre váró harang. A vallásos hit buzgó erejének varázsa öntötte el a lelkeket egy kulturális munka bizakodására. A megható ünnepély után közbeled volt, utána a körzetben levő ref. egyházközség presbiteri értekezlete tartott meg, melyen részt vett mintegy 50 presbiter, kiknek dr. Sárkány Miklós az egyházi fegyelméről és Kovács Benedek a presbiter kötelességeiről tartottak megható előadást.

Megalakult a magyarfenesi gazdakör. A magyarfenesi gazdakör augusztus 6-án 50

taggal megalakult és felolvasás után elfogadva az Erdélyi Gazdasági Egylet által küldött alapszabálytervezet; tisztikarát a következőleg állította össze: Elnök lett **Bárdos Péter**, alelnökök: **Papucs Dávid** ref. lelkes és **Balási Endre** róm. kath. lelkes. Jegyző: **Telegyi József** állami tanító, titkár: **Gábor László** kisgazda. Pénztárnok: **Váradi Márton** iij. kisgazda s két ellenőr: **Váradi Márton** k. bíró és **Bárdos Márton** id. k. gazdák és egy 20 tagu választmány, akik közül négyet a helybeli iparos szakszervelet legalább kébeléből, mert mindenképpen mint a két munkás osztály, békeszámban él és harmonikusan akar dolgozni. A nagy lelkesedéssel és szép taglétszámmal megalakított gazdakör életre hívásáról szóló hírt örömmel közöljük és közérdeklő munkásságához sok szerencsét kívánunk. Vajha minél több község gazdaközönsege önként, felhívás nélkül, saját kezdeményezésére hasonló lelkesedéssel megalakítaná, vagy újra életre keltene szunnyadó gazdakörét, a magyarfenesiek példájára.

Vegyes közlemények.

Az adókiadás ellen hol és miként kell felelőszélni? 1. A felelőszélnést a kiadvási jegyzőkönyv kézhezvételétől számított 20 nap alatt kell beadni. Ha tehát az adózó a kiadvásnál jelen volt, ez a határozat a hirdetéstől számít, ha nem volt jelen, a kézbesítéstől. A 20 nappal közlés, illetve kézbesítés napja nem számít bele és ha a határidő utolsó napja ünnepnap, a felelőszélnést a rákövetkező legközelebbi hétköznapon is beadható. 2. A felelőszélnést a pénzügyigazgatóság iktatójában kell beadni. 3. A felelőszélnés bélyegmentes. A mellékletekre csak akkor kell bélyegragasztani, ha az különben is bélyeg köteles, mint pl. a közjegyző által hitelesített másolatok stb. 4. A felelőszélnésben részletesen ki kell fejteni az okokat, hogy miért igazságtalan az adókiadás. Meg kell említeni a tavalyi adóösszeget, az üzletre, vagy kereseti ágra vonatkozó összes adatokat stb. A legcélszerűbb, ha az adókiadás minden egyes téves megállapítását a felelőszélnéshez mellékelni okadati memorandumban megcáfolja a panaszos, mert az ilyen iratokat a felelőszélnési bizottság a döntés előtt köteles áttanulmányozni. 5. A felelőszélnési bizottság a ténymegállapítás, becslés és mérlegelés tekintetében végérvényesen dönt. De hatáskör túllépés, lényeges elnézés, illetéktelenség és törvénytörés esetén további semmiségi panasszal lehet élni, még százezer lejen alóli évi adóköteles jövedelemnél a törvényszékhez, ezen felül a budapesti legfőbb semmítőszékhez. Ha tehát a felelőszélnési bizottság nem korrigálja az adókiadó bizottság kiadvásait, akkor kisebb ügyekben mindig a törvényszékig, nagyobb ügyekben a semmítőszékig lehet vinni a panaszt.

A Tisza-Szamos ármentesítő társulatnál érdekelt birtokosok — mint a Sz. G. írja — felterjesztést intéztek a társulat felettes hatóságához, amely szerint a Tisza-Szamosközti árm. és belvizeszályozó társulat 1914. május 29-ikén 297.500 hold árterülettel alakult meg. Az alapszabály 3. §-ában a társulat feladata a Tur folyó, Batár, Turcz és az árterületek futó egyéb hegyi patakok és vizek kártétel nélkül való elvezetéséről, a Tisza és Szamos folyók árvizei ellen való védelemről s a káros belvizek elvezetéséről gondoskodni. Mivel az 1914. aug.-ban kitört háború, az ezt követő drágaság és munkásiány következtében némi kis építkezést a társulat csak 1916—17. években tudott hadifoglalkozással végeztetni, az alulálás alapjául szolgáló feladata teljesítését ugyanzólván meg sem kezdte. A 9 éves ténitelül fennálló társulatot a gazdátársadalom tetemes költséggel kéuszerül fenntartani anélkül, hogy ezért a legcsekélyebb védelemben részesülne, kéri egy közgyűlés összehívásának elrendelését, melynek hivatása volna a Tisza-Szamos ármentesítő és belvizek

szabályozó társulat fenntartása vagy megszűntetése tárgyában határozni.

Az Idel cukorrépa-termelés Jugoszláviában. A jugoszláv cukorrépa-termelés 14 ezer vagont fog kiteni. A múlt évben a Jugoszláviában termelt cukorrépa nagy részét Csehszlovákiába vitték ki, ahol azután feldolgozták és így küldték vissza Jugoszláviába. Miután a jugoszláv cukorgyárak ebben az évben jelentékenyen kibővítették üzemüket, a termelt cukorrépa legnagyobb részét a belföldön fogják feldolgozni.

Az E. Sz. G. E. géposztálya fiókot nyitott Marosvásárhelyen. Az Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület Marosvásárhelyen fiókot nyitott. A géposztálynak ez a negyedik fiókja Erdélyben. Ezenkívül Medgyesen, Brassóban és Segesváron vannak fiókjai.

Nagy tűzvész. A kolozsmegyei Almásnyires községben nagy tűzvész pusztított e héten. Számos kisgazdának mindene odaveszett. Nem tudjuk soha kellő nyomatékkal hangsúlyozni a kisgazdák, hogy kis vagyonkájukat biztosítsák a Gazdák Biztosító Intézeténél, mert az a kis áldozat elenyésző ahhoz a kárhoz képest, amelyetől megóvjá magát általa a gazda.

PIAC.

Országos vásárok.

Augusztus hó 27-én: Alsóvisi, Magyarfráta, Marosillye, Nyáradkaracsony, Omoldova, Selméd, Csákova. — 28-án: Alibunár, Hátzeg, Kerelőszentpál, Nagyselyk, Orlát, Topánfalva, Tövis. — 29-én: Facsád, Sóvárad, Ujfalu, Homoródszentmárton. — 30-án: Nagyszerénd, Zalatna. — 31-én: Alcina, Marosvásárhely, Varadia. — szeptember hó 1-én: Alsópörumbák, Beél, Felmér, Illyefalva, Kecze, Kolozsvár, Komlós, Maroskecze, Módos, Nagykomlós, Szászkeresztur, Varjas, Vojtek zalatna, Delta, Bocsamontana. — 2-án: Bereihalom, Bihardioszeg, Bucsum, Szentbenedek.

Szerkesztői üzenet.

Olvasóinkhoz. Felkérjük lapunk t. Olvasóit, hogy közérdeklő mindazon megfigyeléseiről, tapasztalataikról, melyek a gazdákat érdeklik s melyekkel a mezőgazdasági termelésben annyira szükséges előrehaladásának ápolásához hozzájárulni lehet, az Erdélyi Gazdában leendő beszámolás végett formába önteni és rendelkezésünkre bocsájtsanak szivesek legyenek. Meg vagyunk győződve arról, hogy gazdátársaink a gyakorlati gazdálkodás köréből származó minden megnyilatkozást örömmel fogadjuk és értékesítjük a saját viszonyaik között. Ma már ismét itt az ideje annak, hogy a mezőgazdák egymás között a szakajtó útján fokozott összeköttetést terítsanak fenn. Ennek megteremtéséhez mi a legnagyobb készséggel nyújtunk segédkezést, amíg ki nem jelentjük, hogy mindazon közleményeket, melyek lapunk szellemével nem ellenkeznek, a legnagyobb örömmel juttatjuk a gazdanyilvanosság elé.

B. K. Nagyerne. Tisztavéri friez kosok beszerzési forrását nem ismerjük. Rackával kereszteszten tenyésztik Szász Testvérek Dezmér, (Kolozsmegye) és a bodfalusi Cukorgyár Bodfalun. (Brassó megye.)

HIRDETÉSEK.

Nagybodófalvai fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1923. év szeptember hó 16-án délután 3 órakor a község házában rendkívüli közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 25. §-a értelmében meghívhatók. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1923. évi szeptember 23-án fog megtartani, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Igazgatóság kiegészítése. 2. A szövetkezet 20 éves fenn-

állásának megünneplése. 3. Indítványok. Kelt Nagybodófalva, 1923. augusztus 1-én.

Az igazgatóság.

Almásfegyverneki fog. és ért. szövetkezet 1923. évi szept. hó 2-án d. u. 3 órakor a szövetkezet irodahelyiségében rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24. §-a értelmében meghívhatók. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1923. évi szept. hó 9-én fog megtartani, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Múlt évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítás. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. — 1923. január 1-én a tagok 162, üzletrészeinek száma 1214. Kelt Almásfegyvernek, 1923. július 30-án.

Az igazgatóság.

APRÓHIRDETÉSEK.

Apróhirdetések ára: szavanként 1 lei. — Vastag betűkkel szedett szavak kétszeres aron számíttatnak, — Legkisebb apróhirdetés díja 10 lei. Állást keresők részére 20 szóig 10 lei.

Fejő gulyást keresek mielőbbi belépésre. Évi bér: 1200 Lei, 14 q buza, 2 q árpa, 10 q tengeri, 40 kg. szalonna, 30 kg. só, 400 []-öl kert, baromfitartás, 1 kőca tartás, 730 liter tej, összes kifejt lejt után jutalék. Sajtkészítéshez értő előnyben. Buding Gyula földbirtokos, Biled, Jud. Torontál. 3556

Keresek 50-100 holdas beruházott birtokot bérbe terményvelért vagy készpénzért. Nagyobb birtok vezetését is elvállalom vagy fixadmuistratíora átveszem. Nagy Lajos okleveles gazda, Gerenderesztur, Grind-Cris-tur. Jud. Turda-Aries. 3561

Friez racka, idef, tenyészsképes kosok kaphatók Szász Testvéreknek Dezmér - Dezmér. Posta: Apahlda 3559

Földreorm miatt eladó fejő (magyar racka) juhász: 230 drb. anya, 70 bárány, 30 kcs, 40 ürü. — Tovább természetére magas tejhozama miatt alkalmas. Domanesti Domahida Jud. Salmar. Posta vasut állomás: Mofitnul mic - Kismajteny, hova kocsit küldetki idejében kapott értesítésre. Sziberth Gusz-táv bérlő. 3555.

Méhész, gyümölcs és termény kertész részben művelésre kerestetik. Értekezni lehet báró Kemény Katalinnal Malomfalva, up. Nirastau. 3557

200 holdas birtokomra percentuális kezelésre fél eleven leltárt adó iszánt keresek. Érdeklődni Laurentzi András g. intézőnél Gernyeszegen. 3560

Mielőtt **Benzin-Motort** vásárolna, kérjen ajánlatot a

„Simmering“ motorra.

A kisipar és mezőgazdaság legkedveltebb motorja 2, 3, 5-6, 7, 8 HP nagyságban készült. Továbbá motoros-fűrészket és motoros-dinamokat (villamos központ) raktárról szállít, árajánlattal szivesen szolgál

Bartha Árpád

Sejpaesztgyörgy a Simmering Gép és Waggongyár R. T. képv.

Pásztortűz

szépirodalmi hetilap. — Szerkesztőség és kiadóhivatal Str. Reg. Mária 35. sz.

Előfizetsi díj egész évre 160 Lei.